

Några dagar i S:t Petersburg, september 2007

Nu är jag i S:t Petersburg. Här är jag under fem dagar inbjuden av Proarte (www.proarte.spb.ru) för att installera min film Homeward Bound som ett verk på ett museum här, träffa en massa konstnärer, samt för att ge ett seminarium om mitt konstnärskap på Proarte institutet.

Jag bor på ett enkelt hotell i centrum, saknar den goda kinesiska maten och pressar med motstånd i mig den trista ryska. Ler mot bleka människor och funderar över kulturella skillnader och sociala beteenden. Arbetslösheten i det här landet är 5,7%, medelinkomsten 13 410 rubel (1kr=3,84 rubel) och medellivslängden för en man 58 år. På grund av folkets ohälsa och miljöförstöringen är idag vart femte par ofrivilligt barnlösa, om tio år räknar man med att vart fjärde par inte kan få barn. Varje år minskar Rysslands befolkning med ca en miljon människor eftersom det dels föds så få barn, dels på grund av den låga medellivslängden. Med min värd diskuterar jag politik och får veta mycket om ”det dagliga”. En del det intressanta med att tumera är just det att få veta mer om det som annars aldrig sägs. På så vis förstår jag också mer om den kontext i vilket mitt verk presenteras.

Proarte arbetar för att sprida och synliggöra samtidskonst och ny arkitektur. Man arrangerar föreställningar, konserter, utställningar, seminarier, kurser och festivaler. Den som jag nu medverkar i är en av de största och presenterar ”Contemporary Art in the Traditional Museum”. Samtida konstnärer inbjuds att presentera verk på olika museer. De flesta verk är platsspecifika och av hög kvalitet. Nio museer ingår i festivalen och mellan dessa går det särskilda bussar som slussar runt en bred och mycket blandad allmänhet. Min film har nu installerats på stadens vattenmuseum. Jag har inspekterat och godkänt. Det blir jättebra!

Här är det mycket unga människor som vill se samtidskonst men alla yngre blandas med andra generationer som av olika skäl lockas till möten. Äldre generationen kommer ofta för att få se de gamla museer som annars är svårtillgängliga. Det gamla observatoriet utanför staden är t.ex. vanligtvis inte alls öppet för allmänheten. Nu hade de i lördags ca 300 besökare! Det känns oerhört hedrande att få vara med.

Ryssarna trängs och går på. Ingen ser varandra i ögonen, väjer eller erbjuder plats – varken på vägarna, trottoarerna eller i trappor. Ingen verkar tänka på annat än sig själva. Störst bil vinner! Miljömedvetenheten är obefintlig. Folk mår dåligt. Vem bryr sig? Så plötsligt bryts den kalla fasaden och öppnar för generöst leende. Det är inte så lätt att närma sig när man inte kan språket. När det ändå funkar vinner jag nya vänner, på jobb, på hotellet eller på kaféet där jag dricker mitt thé. Jag älskar detta märkliga folk!

De unga människor jag möter, litar på Putin och säger att Ryssland vill ha en stark man i ledningen. Det har alltid varit så. Man vill ha någon som skapar ordning och talar om hur saker och ting ska vara. 90-talets kaos vill ingen ha tillbaka. Nu litar man på att Putin banar väg för en god efterföljare. Mer demokrati än så behövs inte. Under Putin har samhället börjat fungera igen, ekonomin utvecklas, skolan har fått mer resurser osv. T.o.m. samtidskonsten har fått en plats. Det finns inte så stor anledning att bråka. Lagar och regler är kända men man följer dem som det passar. Var och en är sig själv närmast, särskilt om man hör till den nya medelklassen och de med mycket pengar.

Konsten speglar detta nya samhälle genom att ”häckla” och kommentera samt påminna om det kollektiva minnet. Jag såg ett otroligt fint verk av en ung ryska, Lyudmila Belova. Hon projicerade en sv/vit film, närbilder av fyra par händer som bläddrar i gamla foton, byter foton med varandra som ett stillsamt reflekterande över minnen. Denna projicering sker på ett runt bord och händernas placering motsvarar placeringen av fyra fåtöljer där åskådare kan sitta och titta. Alla som sätter sig interagerar på olika sätt med filmens händer. Det är mycket tankeväckande och vackert.

En annan mycket fin videoinstallation ser jag på Proarte institutet. Det är en ung kvinnlig konstnär Svetlana Sergeeva (alias Vera Atlantova) som arbetar tillsammans med endansare Anastasia Kudruleva. Namn att lägga på minnet...

Min föreläsning gick bra. Institutet har bra både tekniker och ny videoteknik så både ljud och bild höll bra kvalitet. Publiken hade som alltid i Ryssland, många frågor. Det blev en rolig och inspirerande kväll som vi avslutade i en stor bokhandel som kommer att visa mina filmer för sina kunder under den tid som festivalen pågår. Nu sitter jag på mitt hotellrum och tar sats för att packa ihop och resa hem.

Efva